

EN FRONT DEL FEIXISTITZANT FREITAS

Soares, el mal menor

Les eleccions portugueses han situat Freitas de Amaral a un pas d'esdevenir el líder de la gran dreta portuguesa. Socialistes, eanistes i comunistes no tenen més remei que unir-se en la seva contra.

Ernest Udina

El resultat definitiu de les eleccions presidencials portugueses del 16 de febrer depèn sobretot dels comunistes. No solament per la dogmàtica direcció del partit de Cunhal, sinó més especialment pel cas que facin els dirigents comunistes al 16 per cent de l'electorat que voten normalment el PCP.

Semblava que Eanes i Cunhal volien deixar sol Soares, enviant-lo a la derrota. La portaveu oficiosa d'Eanes, la seva muller, proclamà però, sens dubte exageradament, que la democràcia corria perill a Portugal si era elegit Freitas. Per la seva banda, el congrés extraordinari del PCP no ha tingut una altra solució que proclamar que, davant del feixistitzant Freitas, l'única solució és votar aquell que té dins de les seves bases una gran majoria de demòcrates. S'ha de votar, doncs, Soares, quasi sense pronunciar el seu condemnat nom.

De tota manera, malgrat els suports de darrera hora, és ben difícil que Soares assoleixi una victòria que hagués tingut segura fa només tres anys, quan el 83 el seu partit obtingué el 36 per cent de vots, lluny del 20 per cent de les eleccions de l'octubre passat i del 25 per cent que obtingué en la primera volta electoral, el 26 de gener, per a la presidència de la república.

Guanyi o perdi, com és més probable, el líder socialista té molt a meditar. Ha pagat els errors d'un excessiu pragmatisme en el partit socialista, que l'ha dut a la dretanització. En deu anys de democràcia ha estat tres vegades primer ministre, amb tots els colors de l'arc polític: sol amb els socialistes, aliat amb la democràcia cristiana i aliat amb els socialdemòcrates. El

Mario Soares, un home enfrontat a un dels moments més durs de la seua carrera política.

seu gran risc, doncs, és quedar-se sol, tant per la dreta com per l'esquerra.

A la crisi del soarisme sembla succeir a Portugal un neoliberalisme de centre-dreta que representa un tomb bruscat respecte del passat. Tot i així, de la primera volta de les eleccions, se'n treu almenys la clara conseqüència que s'ha trencat el procés d'aquella revolució d'abril de 1974, que no quallà i que ha pesat, per les seves ambigüitats populistes, fortament en aquesta primera dècada després de la restauració de la democràcia. Portugal tindrà ara, per primera vegada en seixanta anys, un president civil, cosa que contribueix a esclarir el panorama polític. Com també l'hauria esclarit, amb una més clara opció d'esquerra, un triomf de Salgado-Zenha sobre Soares, cosa que amb seguretat s'hauria produït si no hagués participat en la cursa a la presidència la populista catòlica Lourdes Pintasilvo.

La victòria de Soares, improbable, representaria un contrapés de centreesquerra al centre-dreta que representa

des de l'octubre el primer ministre socialdemòcrata Cavaco Silva. En canvi, la victòria de Freitas de Amaral, més que fer perillar la democràcia, posaria en qüestió la línia de reformes socials empresades malgrat totes les seves contradiccions pel discutit Soares.

Portugal necessitava una clarificació del seu panorama polític. La sortida d'Eanes del Palau de Betlem, el fracàs de la candidata Pintasilvo i les simples utopies llunyanes en què ha quedat la revolució dels clavells poden contribuir a aquesta clarificació en el nou país de la CEE. Si Freitas, però, com a probable vencedor, esdevé president d'una reconstruïda gran dreta per comptes d'àrbitre dels portuguesos, de la clarificació es passarà a la crispació. Potser així, a la llarga, tornarà a tenir les seves possibilitats aquest animal polític, més centrista i oportunista que socialista, Mario Soares, que s'arriscarà a una llarga travessia del desert. Si no és que els tebis vots comunistes i eanistes el fan triomfar com a mal menor. □